

Centrumskolans skolbibliotek

- *Beskrivning och utvärdering av skolbiblioteksverksamheten läsåret 2014/2015*

Rebecca Borg
Skolbibliotekarie, Centrumskolan
2015-08-06

Innehållsförteckning

Förutsättningar för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2014-2015	3
Bemanning	3
Budget.....	3
Bestånd	3
Utlån.....	3
Datorer och andra enheter.....	4
Mål för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2014/2015	5
Skolledning.....	6
Samarbete och delaktighet	7
Ett 1-16 årsperspektiv.....	8
Förskola	8
Högstadium.....	8
Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet	9
Läslust och nyfikenhet.....	9
Medie- och informationskompetens.....	10
Uppföljning av utvärdering läsåret 2013/2014	14
Samarbete och delaktighet	14
1-16 årsperspektiv	14
Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet	14
Att utveckla och förbättra inför läsåret 2015/2016	15
Utveckla	15
Förbättra.....	16

Förutsättningar för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2014-2015

Bemanning

Läsåret 2014/2015 har skolbiblioteket haft en heltids bibliotekarietjänst samt en biblioteksassistent på 20%.

Bibliotekets öppettider:	25 timmar/vecka
Fackutbildad bibliotekarie:	40 timmar/vecka
Biblioteksassistent:	10 timmar/vecka

Budget

Skolbiblioteket hade läsåret 2014/2015 en budget på 35 000 kronor. Dessa pengar skulle räcka till inköp av böcker och andra medier till skolbiblioteket, dock endast skönlitteratur och facklitteratur för "lustläsning". På annat konto går läromedel i form av böcker, film och multimedia, varav en del finns i biblioteket och en del i klassrummen.

Bestånd

Främst två faktorer har styrt inköp av ny litteratur till biblioteksbeståndet. Dels har vi gjort anpassade inköp utifrån vad man arbetat med för arbetsområden på skolan. Vi har även efter samtal och diskussioner med eleverna köpt in titlar som efterfrågats.

Vi har en väl utbyggd fjärrlåneverksamhet mellan de kommunala skolbiblioteken samt med stadsbiblioteket där vi har möjlighet att låna in titlar från varandras bestånd.

Skolbiblioteket har också ett välutbyggt digitalt bestånd genom egenadministrerade webbresurser. Materialet på dessa webbresurser är anpassat till undervisningen i samtliga årskurser. De består främst av vår wiki ibiblioteket.se men även av vår blogg ibibl.blogspot.se och vår [länsamling på Delicious](#).

Beståndet är helt genreindelad enligt ett system som bygger på skolans ämnen och är uppmärkt med symboler. Detta är en anpassning efter elevernas behov och önskemål.

Utlån

Antalet utlån för läsåret 2014/2015 (2014-08-01 - 2015-06-15) var 12564 böcker. Det motsvarar 47 lån per elev.

Datorer och andra enheter

I skolbibliotekariens tjänst har ingått uppdrag som IT-pedagog, det vill säga att arbeta för en utveckling av det pedagogiska användandet av digitala verktyg på skolan. I biblioteket finns tre stationära datorer. På resten av skolan finns 20 elevdatorer och 100 iPads.

Bibliotekarien har också haft en bärbar arbetsdator att använda för planeringsarbete och demonstrationer via exempelvis projektor eller interaktiv tavla.

Mål för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2014/2015

Skolbiblioteksverksamheten ska:

- Samarbeta med och föra en dialog med skollädaingen. Detta är en av de viktigaste faktorerna för att ett skolbibliotek skall fungera som ett pedagogiskt redskap och för att skolbiblioteket skall kunna bli, och fortsätta vara, en självklar del i undervisningen.
- Arbeta aktivt för att skapa samarbetsytor mellan pedagoger, skolbibliotekarie och övrig personal. Samarbetet utgår från det centrala innehållet i LGR11 och berör områdena informationskompetens, källkritik och läsfrämjande.
- Skapa förutsättningar för att eleverna upplever en kontinuitet i sin biblioteksupplevelse från förskola till årskurs 9.
- Ta till vara på, uppmuntra och utveckla elevens läslust och nyfikenhet i och utanför klassrummet.
- Erbjuder alla elever möjligheter att utveckla sin medie- och informationskunnighet samt sin förmåga att tillägna sig kunskap på egen hand

Nedan följer en utvärdering av skolbibliotekets verksamhet inom dessa mål. Utvärderingen har gjorts genom samtal med berörda pedagoger och elever samt med rektor.

Skolledning

I Arabyområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för skolledningens delaktighet i skolbiblioteket och dess verksamhet:

- Samarbeta med och föra en dialog med skolledningen. Detta är en av de viktigaste faktorerna för att ett skolbibliotek skall fungera som ett pedagogiskt redskap och för att skolbiblioteket skall kunna bli, och fortsätta vara, en självklar del i undervisningen.

Skolans bibliotekarie sitter med i ledningsgruppen, har ett mycket nära samarbete med rektor och agerar ofta bollplank även i andra skolutvecklingsfrågor än de som direkt berör biblioteket. Under läsåret har skolbibliotekarien dessutom varit arbetslagsledare för arbetslag 5-6 och även detta har föranlett en tätare dialog med skolledningen.

Utvärdering

Utvärdering av samverkan med ledning har gjorts av bibliotekarie och ledning tillsammans och vi anser att detta är och har varit en av de viktigaste framgångsfaktorerna under året som gått. På Centrumskolan utgår den pedagogiska verksamheten i mångt och mycket från biblioteket, dess personal och dess resurser och ett nära samarbete mellan rektor och bibliotekarier är av högsta vikt.

Samarbete och delaktighet

I Arabyområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för samarbete och delaktighet:

- Arbeta aktivt för att skapa samarbetsytor mellan pedagoger, skolbibliotekarie och övrig personal. Samarbetet utgår från det centrala innehållet i LGR11 och berör områdena informationskompetens, källkritik och läsfrämjande.

För att förhöra oss om vilka områden och teman klasslärarna tänkt sig inför hösten träffade vi dem redan i slutet av föregående läsår. Med utgångspunkt tema regnbågen och skolans biblioteksplan bestämde bibliotekarier och pedagoger tillsammans vilka arbetsområden bland dessa som skulle passa att koppla till biblioteksverksamheten. Därefter valde vi vilka kopplingar till läsning och/eller informationskompetens som kunde vara lämpliga. I augusti återkopplade vi till läraren för att nå ett samförstånd kring hur vi skulle jobba ihop under terminen.

Bibliotekarien sitter med på arbetslagsträffar. Eftersom bibliotekarien även varit arbetslagsledare för åk 5-6 har samarbetet med detta arbetslag förstärkts detta läsår, någonting som var strategiskt viktigt eftersom det samarbetet har varit det svåraste att få till tidigare.

Bibliotekets webbresurser användes under hela läsåret för att på olika sätt dokumentera det som hände i biblioteket. Här har vi också kommit med tips och idéer, berättat vad som händer i biblioteket för föräldrar och elever, samt kunnat nå ut med fortbildning till pedagoger.

I tjänsten har det under året funnits ett uppdrag att utveckla det pedagogiska användandet av digitala verktyg på skolan. Vi har också fortsatt utveckla samarbetet med skolans specialpedagog.

Utvärdering

Samarbetet med arbetslagen fungerar mycket bra. I och med den nya funktionen i arbetslag 5-6 har även arbetet på mellanstadiet utvecklats detta läsår. På skolan har vi under läsåret gått in i en ny fas när det gäller det tematiska arbetet. Detta har gett biblioteksverksamheten nya möjligheter.

Vår wiki och blogg har varit ett bra sätt att nå ut med information. Men vi falerar fortfarande med uppdateringar och marknadsföring.

Ett 1-16 årsperspektiv

I Arabyområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för överlämningar mellan stadier

- Att skapa förutsättningar för att eleverna upplever en kontinuitet i sin biblioteksupplevelse från förskola till årskurs 9.

Förskola

Vi har arbetat mot de fyra förskolorna inom Arabyområdet genom att bjuda in femåringarna på samtliga avdelningar till biblioteket.

Barnen har fått besöka biblioteket ca åtta gånger under läsåret och har då fått vara med om högläsning och boksamtal, men också boklek samt genomgångar kring egna boklån och vad man kan använda ett bibliotek till.

Högstadium

Samarbetet med närliggande högstadieskola har varit begränsad till de månatliga möten vi har inom den större skolbibliotekariegruppen i kommunen.

Utvärdering

Vi behöver upprätta rutiner med de närliggande högstadieskolorna. Detta är ett mål vi tar med oss från förra läsåret

Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet

I Centrumområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för den pedagogiska skolbiblioteksverksamheten:

- Ta till vara på, uppmuntra och utveckla elevens läslust och nyfikenhet i och utanför klassrummet.
- Erbjud alla elever möjligheter att utveckla sin medie- och informationskunnighet samt sin förmåga att tillägna sig kunskap på egen hand

Läslust och nyfikenhet

Enligt planen ska vi i förskoleklass arbeta med

- Berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- Skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsförfattare och deras verk

Författarkalender

Vi samarbetade med Ringsbergsskolan kring en författarkalender under december månad. Årets tema var internationella författare. I biblioteket hade vi en fysisk kalender där vi vände luckor varje dag och bakom luckan fanns en ny författare. Vi skyltade då också med böcker av den aktuella författaren. Det var pedagogernas ansvar att under dagen öppna luckan på webben.

Utvärdering

Pedagogerna uttryckte sig positivt kring denna aktivitet och barnen lånade gärna de böcker vi skyltade med. Vi är nöjda med samarbetet oss skolor emellan.

Centrumstafetten

Vi har ett välutvecklat samarbete med Ringsbergsskolan och Ulriksbergsskolan. Ett av dessa samarbetsområden har varit författaraktiviteten Centrumstaffeten som, för andra året i rad, har publicerats på en [blogg](#). 34 klasser från de tre skolorna har varit med i projektet som tog avstamp i9 början av februari och avslutades på världsbokdagen den 24 april. Resultatet blev en "riktig" bok som heter "Gatuköksgalaxen".

Utvärdering

En mycket uppskattad aktivitet som uppmuntrar till fortsatt samarbete mellan dessa tre skolor. Både pedagoger och elever har uttryckt sig mycket positivt över den här aktiviteten. Det har uttrycks en önskan att göra stafetten lite kortare nästa år och kanske att vi ska styra den lite mer. Detta är någonting att fundera på.

Medie- och informationskompetens

Eftersom skolan under läsåret har gått in i en ny fas av sitt tematiska arbete med regnbågen som utgångsläge har vi även utvecklat arbetet i biblioteket för att passa det nya arbetssättet. Regnbågen är uppdelad i fyra faser (temaområden):

Röda temat – vår värld

Blåa temat – kropp och själ

Gula temat – tidsresan

Gröna temat – vår hållbara planet

Förskoleklass

Enligt planen ska vi i förskoleklass arbeta med

- berättande texter och poetiska texter
- att tolka reflektera och att återberätta

Under hösten arbetade vi med detta utifrån litteratur om jaget och hur man ska vara mot sig själv och andra.

Under våren arbetade vi med temat [jorden runt](#). Vi läste tillsammans böcker från olika delar av världen och använde oss av Internet för att titta på flaggor och andra bilder som hade med de olika platserna att göra. Vi jämförde och reflekterade över hur människor levde i övriga delar av världen.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften

Årskurs 1

Enligt planen ska vi i årskurs 1 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter
- att tolka reflektera och att återberätta
- informationssökning i berättande och beskrivande texter i böcker och på webbsidor

I röda temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur kopplade till olika yrken. Vi avslutade temat med att göra en egen bok om yrken i stil med "[Vad har du bakom ryggen](#)"

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om vänskap och kompisar.

I gula temat gjorde vi en historieresa som gjorde nedstamp på olika ställen från istid till nutid. Vi använde en digital tidslinje som utgångspunkt.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om djur och natur.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- söka information från olika källor och värdera dessa

Årskurs 2

Enligt planen ska vi i årskurs 2 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter
- att tolka reflektera och att återberätta
- informationssökning i berättande och beskrivande texter i böcker och på webbsidor

I röda temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur kopplade till vårt närområde och olika sätt att bo och leva.

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om vänskap och kompisar.

I gula temat gjorde vi en historieresa genom 1900-talets olika årtionden.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om djur och natur.

Syftet var att:

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- söka information från olika källor och värdera dessa
- ge eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften

Årskurs 3

Enligt planen ska vi i årskurs 3 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter
- tolka reflektera och att återberätta

I röda temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur från olika delar av världen.

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om vänskap och kompisar.

I gula temat gjorde vi en historieresa genom forntiden.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om djur och natur.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- söka information från olika källor och värdera dessa
- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften

Årskurs 4

Enligt planen ska vi i årskurs 4 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- tolka reflektera och återberätta
- berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling, och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger
- informationssökning i uppslagsböcker och intervjuer samt via sökmotorer på Internet
- hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte
- källkritiskt förhållningssätt

I röda temat arbetade vi med informationssökning utifrån UR:s serie *Geografens testamente*. Som är ett äventyr i Sveriges geografi.

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om vänskap och kompisar.

I gula temat gjorde vi en historieresa genom vikingatiden och medeltiden.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om människans påverkan på naturen.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- söka information från olika källor och värdera dessa

Årskurs 5

Enligt planen ska vi i årskurs 5 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsförfattare och deras verk
- berättande texters budskap och språkliga drag

I röda temat arbetade vi med informationssökning utifrån UR:s serie *Geografens testamente* – norden, som är ett äventyr i Nordens geografi.

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om rätt och fel.

I gula temat gjorde vi en historieresa genom vasatiden och stormaktstiden.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om människans påverkan på naturen.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- söka information från olika källor och värdera dessa

Årskurs 6

Enligt planen ska vi i årskurs 6 arbeta med

- berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsförfattare och deras verk
- berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling, och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger

I röda temat arbetade vi med informationssökning kring Europas länder. Vi avslutade temat med att göra ett "prov" i GeoGuessr.

I blåa temat läste och analyserade vi skönlitteratur som handlade om rättvisa och civilkurage.

I gula temat gjorde vi en historieresa baklänges från nutid till 1700-tal.

I gröna temat läste och analyserade vi skönlitteratur och facklitteratur om människans påverkan på naturen.

Syftet var att ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- söka information från olika källor och värdera dessa.

Radio Centrum

På elevens-val-tid har bibliotekarien arbetat med en nyhetskanal tillsammans med elever i åk 5-6. Verkstaden syftade till att utveckla elevers intresse för och medvetenhet kring medier och information. Nyhetskanalen var ett samarbete med Ringsbergskolan och kallades [Radio Centrum](#).

Utvärdering av det pedagogiska arbetet

Under varje temaperiod ska varje klass arbeta utifrån samma ramar, vilket har underlättat samarbetet och den pedagogiska biblioteksverksamheten, eftersom vi redan i förväg vet vad klasserna ska fokusera på.

Vi har under året haft utvecklade och insiktsfulla samtal med barnen kring både böckers budskap och informationens relevans. De olika temana har varit bra som utgångsläge för arbetet och gett möjligheter till ökat samarbete mellan pedagog och bibliotekarie. Där vi har följt upp varandras arbete.

Biblioteksverksamheten har utvecklats ytterligare under läsåret.

Uppföljning av utvärdering läsåret 2013/2014

Samarbete och delaktighet

Samarbete med pedagoger fungerar mycket bra och har utvecklats under läsåret.

Utvärdering: I och med att vi har prioriterat att vara med på arbetslagsträffar och årskursträffar och att bibliotekarien har varit arbetslagsledare har samarbetet med mellanstadielärarna blivit bättre.

Samarbete med speciallärare och specialpedagog har utvecklats.

Utvärdering: Vi har haft mer regelbundna träffar, tydligare samarbete kring elever med läs-och skrivsvårigheter samt viss gemensam fortbildning.

1-16 årsperspektiv

Skapa former för samarbete med bibliotekarien på Fagrabäckskolan och Norregårdskolan där övergångar och gemensamma planer kan diskuteras.

Utvärdering: Fortfarande inte fungerande - följer med till nästa läsår

Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet

Marknadsföring och fortbildning kring det digitala beståndet och dess resurser ska ske fortlöpande under läsåret med extra insatser vid arbetslagsträffar.

Utvärdering: Behöver fortfarande förbättras. Följer med till nästa läsår.

Tydligare skyltning och användande av sociala medier för att nå ut med litteraturen. Vi behöver även titta över bibliotekets "obokade" öppettider för att hitta fler tider då elever kan komma och låna spontant.

Utvärdering: Detta har fungerat bättre under läsåret – vi tar med oss det.

Under läsåret 2015/2016 vill vi utveckla aktiviteter för pedagogerna.Handledning i olika former kan vara ett alternativ.

Att utveckla och förbättra inför läsåret 2015/2016

Utifrån ovanstående går att utläsa vissa generella tendenser. Centrumskolans skolbiblioteksverksamhet är väl utbyggd och involverar samtliga klasser och elever på skolan. Skolans pedagoger och ledning är generellt mycket nöjda med skolbiblioteksverksamheten.

Utveckla

Vi tar från detta läsår med oss några moment som fungerat extra bra:

- Samarbetet med rektor och pedagoger på skolan kring övergripande pedagogiska frågor fungerar mycket bra. Detta vill vi utveckla ännu mer.
- Arbetet med skönlitteratur och informationssökning i kombination har varit mycket lyckat på både låg- och mellanstadiet detta år och detta vill vi fortsätta utveckla.
- Under läsåret har vi fortsatt ha gemensamma aktiviteter med övriga skolor i området. Vi vill gärna utöka detta ytterligare.

Förbättra

Utvärderingen visar också att det finns vissa förbättringsområden: Vi kommer nästa år satsa extra på följande områden:

Område	Från utvärdering	Åtgärd
1-16 årsperspektiv	Övergången mellan åk 6 och åk 7	Skapa former för samarbete med bibliotekarier på Fagrabäckskolan och Norregårdskolan där övergångar och gemensamma planer kan diskuteras. <i>Tidplan:</i> Ett första möte genomförs i september 2014. Plan utarbetas under våren. <i>Ansvar:</i> Skolbibliotekarier
Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet	Handledning för pedagoger	Handledning för pedagoger utvecklas under läsåret. <i>Tidplan:</i> Genomförs under läsåret <i>Ansvar:</i> Skolbibliotekarie och rektor